

K RACIONALIZACI ROZHODOVACÍHO PROCESU ZÁSTUPCE VELITELE PRO VÝZBROJ

Technické zabezpečení (TEZ) organizujeme a uskutečňujeme s cílem zabezpečit vojska výzbrojí, bojovou a ostatní technikou, municí a vojenským technickým materiálem, udržet veškerou výzbroj a techniku ve stálé bojové pohotovosti a všestranně je využít v rámci příslušných technických norem při plnění úkolů vojsk. Musíme je realizovat za všech okolností, nepřetržitě, a to nejen u vojsk, která vedou bojovou činnost, ale i v dalších sledech, na teritoriu a ve značné hloubce.

Hlavním úkolem TEZ je důsledné vykonávání komplexu všech opatření, která zabezpečují udržení veškeré výzbroje a techniky v neustálé bojové pohotovosti, ve správném technickém stavu s vysokou provozní spolehlivostí po celou dobu bojové činnosti, včetně účelné organizace manévru vyprošťovacími, odsunovými a opravárenskými prostředky tak, aby výzbroj a technika byla v co největším množství udržena v sestavě vojsk (vrácena do bojové sestavy) k plnění úkolů.

TEZ organizuje a řídí zástupce velitele svazu pro výzbroj (ZVV) na základě rozhodnutí velitele, jeho pokynů a nařízení nadřízeného náčelníka. ZVV zodpovídá za splnění úkolů technického zabezpečení u podřízených služeb (výzbrojní, tankové, automobilní a meteorologické), sjednocuje úsilí druhů vojsk, speciálních vojsk, služeb a týlu při opravách výzbroje a techniky, organizuje technický průzkum všech druhů výzbroje a techniky, plánuje využití

podřízených útvarů a jednotek technického zabezpečení a bezprostředně organizuje jejich rozmístování, přemísťování, přesuny, ochranu a obranu a řídí je.

Pokyny ZVV v otázkách technického zabezpečení jsou závazné pro všechny náčelníky druhů vojsk, speciálních vojsk, služeb a týlu svazu i velitele podřízených svazků a útvarů.

Štáb ZVV je hlavním výkonným orgánem v organizaci a řízení technického zabezpečení.

Náčelníci služeb přímo podřízených ZVV svazu plánují, organizují a odpovídají za splnění úkolů technického zabezpečení v rozsahu svých služeb; řídí přípravu a odbornou činnost podřízených svazků a útvarů včetně těch, které jsou začleněny do brigády materiálního zabezpečení svazu; organizují a kontrolují realizaci stanovených opatření pro zabezpečení připravenosti příslušných druhů výzbroje a techniky k bojovému použití u vojsk.

Náčelníci druhů vojsk, speciálních vojsk a služeb svazu odpovídají za stav a připravenost k použití výzbroje, bojové a ostatní techniky u podřízených svazků, útvarů a zařízení, kontrolují její technický stav a stav provozu.

Náčelník týlu — zástupce velitele svazu v těsné součinnosti se ZVV přijímá opatření k opravám výzbroje a techniky, informuje ho o stavu zabezpečení, potřebě doplnění svých vojsk (služeb týlu) výzbrojí

a technikou, poškozeních a organizaci oprav výzbroje a techniky a o dalších otázkách nezbytných pro plánování a organizaci komplexních oprav poškozené výzbroje a techniky.

Rízení TEZ tvoří nedělitelnou část velení vojskům. Jeho podstata spočívá ve všestranné činnosti ZVV, důstojníků jeho štábu a náčelníků jednotlivých technických služeb, v řízení podřízených útvarů a jednotek a zařízení zaměřeném na úspěšné sladení dění stanovených úkolů technického zabezpečení při přípravě a v průběhu vedení operace.

Cílem řízení TEZ je dosažení maximální efektivity využití sil a prostředků technického zabezpečení v podmínkách konkrétní situace.

Obsah řízení sil a prostředků TEZ zahrnuje celý soubor opatření (úkolů), k nimž zejména patří:

— plánování a včasné stanovení úkolů technického zabezpečení,

— součinnost se všeojskovým štábem, náčelníky druhů vojsk, speciálních vojsk, služeb a týlu svazu,

— zabezpečení stálého řízení podřízených útvarů, jednotek a zařízení při přípravě k operaci a v jejím průběhu,

— kontrola plnění nařízení pro technické zabezpečení a činnosti opravárenských a odsunových prostředků.

Technické zabezpečení můžeme řídit pevně a nepřetržitě jen na základě znalosti bojových úkolů, operační situace, charakteru operace, možnosti opravárenských a odsunových prostředků, při udržování výzbroje a techniky ve stálé bojové pohotovosti, při organizovaném systému řízení, sladěné práci všech řídicích stupňů, které se podílejí na organizování TEZ a zabezpečování nepřetržitého spojení.

Racionalizační úsilí v oblasti řízení TEZ

Vztah řízení TEZ a racionalizace je oboustranný. Řízení ve všech svých funkcích (plánování, organizování, operativní řízení, evidence a kontrola) trvale prosazuje racionalizační opatření s cílem zefektivnit celý řídicí proces. Racionalizace, která trvale proniká do řídicího procesu, umožňuje, aby tento proces probíhal na vědeckém základě a mohla být účinně zvyšována jeho efektivnost.

Nové požadavky na řízení TEZ vynucují řešit zejména tyto otázky:

1. Zdokonalovat metody práce řídicích orgánů TEZ při práci s informacemi, v průběhu přípravy a přijímání rozhodnutí, při práci s bojovou technickou informací jak v období zabezpečování přípravy operace, tak v jejím průběhu.

2. Zlepšovat organizační strukturu TEZ, zejména ve vztahu k místům velení. Vysocí aktuální je otázka přesného a jednotného složení orgánů technického zabezpečení, které pracují na VS, TVS, ZVS a přesná specifikace změn tohoto složení pro různé fáze plánování a operativního řízení.

3. Zlepšovat vybavení pracovišť příslušníků technického zabezpečení na jednotlivých místech velení efektivními mechanizačními a automatizačními prostředky.

4. Zvyšovat kvalitu přípravy řídicích orgánů TEZ na úrovni vědeckého řízení, zejména v oblasti přípravy a přijímání rozhodnutí pro TEZ boje a operace.

Nejzávažnějším problémem racionalizace kterékoli oblasti řízení TEZ je zjištění zákonitostí a vztahů v soustavě technického zabezpečení a kvantifikace vybraných parametrů tak, abychom je mohli „měřit“.

Rozhodnutí řídicího orgánu TEZ je výsledkem výběru z variant rozhodnutí, které nejlépe (nejefektivněji) splňuje požadovaný úkol.

Vlastní zefektivnění činnosti řídicích orgánů TEZ musíme hledat především v racionalizaci informačního a rozhodovacího procesu, využívání moderních pracovních metod a prostředků v celé síře řízení. Specifika řízení technického zabezpečení vyžaduje, vzhledem k náročnosti soudobého boje a složitosti jeho zabezpečení, komplexní řešení celé problematiky.

Hodnotíme-li dosažený stav i vývojové tendence v technickém zabezpečení, je zřejmé, že postupně realizujeme technická, organizační, kádrová a jiná opatření k využívání mechanizačních a automatizačních prostředků v systému řízení, především v automatizaci jednotlivých činností (sběr, přenos a zpracování vybraných informačních souborů) a částečně i automatizaci souboru činností (tj. automatizaci rozhodovacího procesu při organizaci a řízení technického zabezpečení). Při řešení této problematiky sledujeme především:

— racionalizaci informační soustavy, urychlení informačního toku a předání informací v co nejkratším čase, v optimálním objemu i skladbě,

— postupné snižování (vyloučení) rutinních činností řídicími orgány technického zabezpečení,

— zvyšování spolehlivosti, odolnosti a nepřetržitosti řídicího procesu,

— zdokonalování metod a stylu práce.

Dalším úkolem, který vyžaduje řešení, je i podstatně zefektivnění vlastní vědeckovýzkumné práce v oblasti mechanizace a automatizace v technickém zabezpečení. Tento proces není ukončen, hledáme cesty, jak nejlépe využít různé analytické a matematické metody programování, které

jsou pro rozvoj technického zabezpečení k dispozici.

Jsou některé problémy s přenosem bojových technických informací ze stupňů rot, praporu, pluku a dále problémy s unifikací a formalizací bojových technických dokumentů.

Racionalizace rozhodovacího procesu ZVV k technickému zabezpečení operace svazu

V rozhodovacím procesu řídicích orgánů TEZ jde vždy o hledání a nalezení takových závěrů a opatření, která co nejrychleji a nejefektivněji zabezpečí splnění cílů technického zabezpečení operace.

Současné zkušenosti z řídicí práce orgánů TEZ ukazují, že jde o nalezení odpovědí na tyto základní otázky:

- jaká opatření musíme uskutečnit před zahájením operace u vojsk, aby byla zvýšena provozuschopnost a technická spolehlivost veškeré výzbroje a techniky,

- s jakými ztrátami výzbroje a techniky musíme počítat v průběhu operace, v jakých časových obdobích, v kterých prostorech budou ztráty největší, jaké bude množství oprav a jejich rozsah a jaké budou nenávratné ztráty,

- jak uskupit síly a prostředky TEZ, abychom optimálně využili a mohli poskytnout pomoc při vyprošťování, odsunu a opravách poškozené výzbroje a techniky,

- jaký předpokládá manévr sil a prostředků TEZ v průběhu operace a v jakých časových obdobích,

- jaké zásoby vojenského technického materiálu vytvořit k začátku operace a jak organizovat jeho doplnění vzhledem k předpokládané spotřebě,

- jaká opatření uskutečnit k zabezpečení ochrany a obrany sil a prostředků TEZ, obnovy jejich bojovosti a doplnění.

Současná praxe řídicích orgánů při řízení a organizování TEZ v operaci nevyžaduje, abychom museli na všechny tyto otázky dát okamžitou a zcela přesnou odpověď. Jde o rozhodovací proces, v němž se jednotlivé odpovědi postupně zpřesňují a konkretizují v závislosti na získávání stále podrobnějších a konkrétnějších informací o zámyslu operace, na základě stále konkrétnějších rozborů, rozvah a kalkulací o potřebách a vlastních možnostech.

Kvalita řízení bezprostředně ovlivňuje kvalitu činnosti a funkčnosti celého systému TEZ. Protože v řídicí činnosti při řešení otázek technického zabezpečení vždy půjde o další zlepšení kvality řízení s využitím nových poznatků vědy vědeckého řízení a racionalizace práce, musíme věno-

vat pozornost i některým moderním, obecně platným metodám rozhodovacího procesu a aplikovat je na podmínky technického zabezpečení.

Jde např. o možnou aplikaci tzv. rozhodovací analýzy. Z časového a funkčního hlediska můžeme rozhodovací analýzu rozdělit na tyto fáze:

Stanovení cíle a vymezení úkolu. Jde především o sladění úkolů TEZ s úkoly vojsk tak, aby byl prioritně sledován bojový (operační) úkol a jeho všestranné zabezpečení. Půjde tedy o jasné pochopení úkolu velitele, nadřízeného odborníka orgánu a posouzení vlastních možností jak daný úkol splnit. V závěru 1. fáze organizuje ZVV operačně technickou orientaci s cílem dosáhnout vzájemně sladěné činnosti vedoucích funkcí a podřízených technických služeb.

Rozbor informací, podkladů a nařízení. Obsahuje výběr podkladů a informací, které mají vztah k řešenému problému a rozhodující vliv na vlastní rozhodnutí ZVV. Zúčastňují se všichni náčelníci služeb jednotlivých podsystémů technického zabezpečení.

K racionalizaci práce může významně přispět zpracovaná metodika práce štábu a ZVV pro přípravu rozhodnutí. Ke kalkulacím využijeme dostupné prostředky výpočetní techniky a zpracované projekty.

Stanovení kritérií. Tato fáze rozhodovací analýzy souvisí s „vymezením úkolu a stanovením cíle“. V některých případech se může cíl a kritérium shodovat, nebo lišit pouze požadavkem užší specifikace.

Pro systém TEZ mohou přicházet v úvahu tato kritéria:

- splnění časových rozsahů úkolů podle metodiky práce,

- počet získaných zpráv o poškozené výzbroji, pásové a kolové technice a dalších prostředcích a zařízeních,

- počet splněných technických příprav raket,

- průměrná pracnost jedné opravy,
- počet oprav výzbroje, pásové a kolové techniky,

- průměrná pracnost jednoho vyprošťování a odsunu,

— průměrná spotřeba materiálu na jednu opravu,

— čas potřebný k rozvinování, svinování a pro přesun prostředků pro opravy, vyprošťování a odsuny,

— kapacita jednoho výkonného prostředku pro opravy, vyprošťování a odsuny atd.

Stanovení variant (alternativ) řešení. Jde o řádné a důsledné prozkoumání variant řešení, abychom vyloučili omyly, které by vedly k formulaci chybného rozhodnutí.

Za předpokladu využití metod operačního výzkumu, aplikace a zásad vědeckého řízení práce můžeme dosáhnout pouze optimálního řešení, protože nevyloučíme chyby a nedostatky těchto metod a prostředků, vlastní chyby při zpracování počítačických údajů, vstupních dat a dalších informací.

Hodnocení a srovnání variant (alternativ), posouzení důsledků je v podstatě hlavní fáze rozhodovací analýzy, protože jde o určení výhodné varianty (alternativy), která odpovídá řešení. Pro hodnocení variant (alternativ) můžeme využít např. srovnání předností a nevýhod, pořadí důležitosti, bodové a váhové hodnocení, riziko variant řešení apod.

Metody a postup prací při naplňování úkolů druhé až páté fáze rozhodovací analýzy závisí na čase, který je k dispozici. Hlavní pozornost musíme soustředit na nejdůležitější problémy, na jejichž řešení závisí dosažení cílů technického zabezpečení. ZVV svazu vyslechne návrhy náčelníka štábu a náčelníků podřízených služeb technického zabezpečení. V závěru pak určí

opatření, která štáb zapracuje do jeho rozhodnutí pro technické zabezpečení.

Formulace rozhodnutí ZVV je závaznou normou pro vykonavatele a východiskem pro jednání a chování. Je to v podstatě řídicí informace, která vyjadřuje cíl budoucí činnosti podřízených sil a prostředků technického zabezpečení.

V rozhodnutí ZVV svazu určuje:

1. Zámysl TEZ (hlavní úkoly a období soustřeďování hlavního úsilí sil a prostředků, jejich sestavu a nejdůležitější opatření, na která se toto úsilí soustřeďuje).

2. Úkoly pro doplnění a zásobování vojsk raketami, municí, výzbrojí a technikou.

3. Hlavní úkoly a opatření pro udržování výzbroje a techniky v bojeschopném stavu.

4. Úkoly vojsk při opravách výzbroje a techniky v přípravě a průběhu vedení operace.

5. Způsob použití a úkoly útvarů (jednotek, zařízení) technického zabezpečení, opatření pro jejich udržení ve stále bojové pohotovosti.

6. Zabezpečení vojsk a útvarů TEZ vojenským technickým materiálem.

7. Organizace řízení a velení.

Výchozím dokumentem pro organizování TEZ u vojsk je „Směrnice (nařízení) pro technické zabezpečení vojsk“ v operaci svazu. Zpracovává ji štáb v součinnosti s jednotlivými službami technického zabezpečení na základě „Rozhodnutí ZVV pro technické zabezpečení“, schválené velitelem. V potřebných výpisech je štáb doručuje podřízeným stupňům velení.

Jednou z cest zvyšování úrovně řízení a rozhodování v oblasti činnosti ZVV je zdokonalování úrovně řídicího a rozhodovacího procesu. Jedním z dílčích způsobů je i využití zásad metody rozhodovací analýzy, která na základě analytického zkoumání stránek daného problému (např. technické přípravy raket, vyprošťování a oprav, zásobování a doplňování) a na syntetickém sloučení formuluje závěry rozhodnutí. Budou-li vytvořeny podmínky k plnému uplatnění spojení empirie a intuice s výsledky použitých aplikovaných (exaktních) metod a kvalifikovaných zkušeností, pak dosáhneme trvalého požadavku spojení teorie a praxe v procesu řízení a rozhodování v systému technického zabezpečení.